

Številka: Up-745/18-6
Up-716/18-6
Datum: 17. 5. 2018

**PRITRDILNO LOČENO MNENJE SODNICE DR. ŠPELCE
MEŽNAR
K SKLEPU ŠT. Up-745/18, Up-716/18 Z DNE 17. 5. 2018**

Ključno razhajanje med večino in manjšino sodnikov v tej zadevi je v oceni ustavne skladnosti posledice, ki nastopi, kadar kandidatna lista ne zagotavlja t. i. spolnih kvot. Posledica je zavrnitev celotne kandidatne liste (izguba pasivne volilne pravice), brez možnosti njenega popravka. Delim stališče večine, da je takšna, četudi stroga posledica, skladna z Ustavo.

Strinjam se z nosilnimi argumenti sklepa. To velja tudi za stališče v 29. točki sklepa. V njej Ustavno sodišče odgovori na očitke pritožnika Damijana Kozine, da je prišlo do neenake obravnave kandidatnih list. Vrhovno sodišče je potrdilo zavrnitev njegove liste, listo nekega drugega predlagatelja (t. i. Čuševo listo) pa potrdilo, čeprav nobena izmed njiju ne izpolnjuje pogoja spolnih kvot.

Zakaj torej ne gre za neenako obravnavo (in kršitev drugega odstavka 14. člena Ustave), če je Vrhovno sodišče pritožnikovo kandidatno listo zavrnilo, Čuševi pa dovolilo sodelovati na volitvah? Oziroma drugače, zakaj ne more na volitvah sodelovati tudi pritožnikova lista, če pa Vrhovno sodišče dopušča, da se volilne tekme udeležujejo tudi liste, ki spolnih kvot ne izpolnijo (in so torej enako kot pritožnikova nezakonito sestavljene)?

Razlog za različno obravnavo je prepričljiv, razumen in stvarno utemeljen.

Zakonodajalec je pri zakonski ureditvi, ki od volilne komisije zahteva, da vsebinsko pomanjkljive kandidatne liste zavrne brez možnosti dodatnega roka za odpravo pomanjkljivosti, izhajal iz izkustveno logične (razumne) predpostavke, da more in mora za vsebinsko ustreznost kandidatne liste poskrbeti njen predlagatelj. Kdor torej sestavlja kandidatno listo, mora poskrbeti, da je na njej dovolj žensk in moških, da so kandidati polnoletni ter da so živi. Če je v dvomu, je dolžan izpolnjevanje teh pogojev

preveriti. Zagotoviti zakonito (vsebinsko pravilno) kandidatno listo ni dolžnost, ki bi predlagatelja nesorazmerno obremenila.¹

Zakonodajalec pa ni izrecno uredil izjemne situacije, ki nastopi takrat, ko je kandidatna lista vsebinsko pomanjkljiva kljub temu, da je predlagatelj ravnal z dolžno skrbnostjo in naredil (preveril) vse, kar od njega terja zakon. Predlagatelj t. i. Čuševe liste je zagotovil vsebinsko pravilno (zakonito) kandidatno listo. Lista je postala vsebinsko pomanjkljiva zaradi (kasnejše) neveljavnosti kandidature ene izmed kandidat. Na razlog neveljavnosti te kandidature (kandidatka je kandidirala na dveh listah) predlagatelj ni mogel vplivati, saj zanj v trenutku vložitve liste ni mogel niti smel vedeti. Kot je pravilno ugotovilo Vrhovno sodišče (sodba št. Uv 8/2018 z dne 12. 5. 2018), je prav to tista okoliščina, ki opisani primer v bistvenem razlikuje od pritožnikovega.²

Vrhovno sodišče je ZVDZ razlagalo skladno z Ustavo, ko je prepoznalo in prepričljivo utemeljilo, zakaj izjemoma lahko na volitvah nastopi tudi kandidatna lista, ki ne zagotavlja spolnih kvot, ne da bi pri tem prišlo do neenakosti med različnimi listami oziroma kandidati.³

Tehtanje med (individualno) pasivno volilno pravico in zagotavljanjem spolnih kvot (kot kolektivno vrednoto) se je v primeru, ko je predlagatelj listo skrbno sestavil, izšlo drugače kot v primeru, ko je ravnal neskrbno.⁴ Prav slednje, (ne)skrbnost predlagatelja in (ne)zmožnost vplivati na vzrok vsebinske pomanjkljivosti, pa je tudi po mojem mnenju razumen razlog za različno obravnavo.

dr. Špelca Mežnar
Sodnica

¹ Tako tudi Ustavno sodišče v odločbi št. Up-304/98 z dne 19. 11. 1998.

² Pritožnik je namreč za nepravilnost svoje liste mogel in moral vedeti ves čas.

³ Glej točki 21 in 22 obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča št. Uv 8/2018 z dne 12. 5. 2018.

⁴ V prvem primeru ima prednost pasivna volilna pravica (lista lahko sodeluje, čeprav ne zagotavlja spolnih kvot), v drugem pa spolne kvote (lista je izločena, ker ne zagotavlja spolnih kvot).